

Ni la recurrència dels temporals d'aigua violents al Montsià, ni la seua afectació sobre nuclis urbanitzats, són casuals. Responsables de l'Observatori de l'Ebre expliquen per què la geografia de la comarca agreuja les condicions meteorològiques que propicien grans precipitacions i, a la vegada, la pujada de les temperatures pel canvi climàtic alimenta aquelles condicions.

Per què sempre al Montsià?

Alcanar Ò.M.J.

La vessant litoral de la serra del Montsià, la muntanya sagrada dels romans o, més recentment, la muntanya de l'aigua -un nom significatiu i premonitori-, i el canvi climàtic conflueixen per explicar per què al Montsià no sap ploure. Si a sobre hi ha cases i carrers en el curs natural de l'aigua, l'ensurt recurrent està garantit. La serra és una petita alineació muntanyosa, de poc més de 3.500 hectàrees de superfície, que forma part de la serralada Litoral Catalana i està repartida entre els termes municipals d'Ampostà, Freginals, Ulldecona, Alcanar i la Ràpita. Guiats per Germán Solé Micolau i Santi Marsal Vinadé, caps d'observació i de comunicació, respectivament, de l'Observatori de l'Ebre, el SETMANARI L'EBRE analitza per què al Montsià sempre plou més en menys estona o, en definitiva, sempre rep més càstig que altres comarques -el Maresme seria un altre cas d'estudi- encara que totes estiguen afectades per la mateixa alerta. **"La serra s'alça** (fins a més de 700 metres) **al llarg d'un traçat paral·lel a la costa. La seua vessant marítima, de tan sols uns quatre quilòmetres d'amplada, recull tota la precipitació que puga caure en esta franja, i queda canalitzada en fort pendent fins al mar a través de nombrosos torrents. Este sol fet fa el Montsià especialment propens a patir les conseqüències dels aiguats. Quan es donen les condicions meteorològiques idònies, la geografia hi posa la resta"**, expliquen des de l'entitat centenària. I quines són estes condicions meteorològiques, accentuades per la pujada de les temperatures? **"La màxima precipitació es concentra a la tardor, quan les condicions d'instabilitat atmosfèriques són més favorables i el mar es troba encara calent. L'aire humit i càlid en contacte amb el mar és empès cap a terra en situacions de levantada, trobant una paret** (la serra del Montsià) **que es veu obligat a remuntar ràpidament. En ascendir, l'aire es refresca i la seua capacitat per contenir aigua en forma de vapor es re-**

Imatge del barranc de la Galera al seu pas per Masdenverge, just pel costat del complex esportiu municipal / BOMBERS DE LA GENERALITAT

duïx. En conseqüència, l'aigua es condensa en forma de gotes", expliquen Solé i Marsal. Esta situació es veu agreujada quan a nivells superiors de l'atmosfera hi ha un embosament d'aire fred. Això provoca **"inestabilitat i corrents verticals com els que trobem a l'interior d'un recipient amb aigua bullent i, per tant, el creixement de nuvolades molt desenvolupades verticalment, que quan descarreguen ho fan amb virulència"**. La DANA (depressió aïllada a nivells alts), antigament coneguda com a gota freda, com la que va afectar la península Ibèrica a principis de setembre, és un fenomen que típicament provoca les condicions ideals per a desencadenar episodis de pluja intensa. **"Se sol situar sobre el Golf de Cadis i impulsa vents de l'est al llarg peninsular. La seua afectació sol ser especialment mar-**

L'orografia a la vessant litoral de la serra del Montsià i l'exposició a la gota freda incrementen el risc natural de patir grans aiguats a la comarca

cada a la costa valenciana, però depenent de la seua localització exacta també pot afectar Catalunya", com va ser el cas de l'episodi dels dies 2 i 3 de setembre al Montsià, quan van confluir tres dels quatre ingredients necessaris per a fer mal: unes característiques orogràfiques propenses, circulació de l'est amb aire fred en altura, i un mar calent. Des de l'Observatori constaten, com han anat fent estes setmanes diferents veus, que el quart ingredient és l'exposició de les infraestructures construïdes per l'home a un perill natural elevat: **"Caldria respectar els cursos naturals de l'aigua, però tots sabem**

que sovint han predominat altres interessos i el resultat de les polítiques expansives de les darreres dècades ha sigut la construcció d'edificacions en zones inundables".

CANVI CLIMÀTIC I PREDICCIONS

El canvi climàtic està darrere d'algunes dinàmiques meteorològiques que semblen imparables, i tot i que no és fàcil encara vincular-lo científicament a fenòmens que es formen en molt poc temps a escala local, des de l'Observatori abunden en este hipotètic vincle, que sembla poc discutible: **"El mar acumula energia calorífica que té la capacitat de transfe-**

rir-se a l'atmosfera. Un augment global de les temperatures, que a més és especialment significatiu a la nostra regió, redunda en una major disponibilitat d'energia per a provocar fenòmens extrems. Així, cal esperar una major aflluència d'estos episodis a mesura que el canvi climàtic guanya terreny".

I què ens espera en els propers anys? La predicció meteorològica demana una precisió molt alta tant a escala temporal com espacial i els responsables de l'Observatori roquejenc admeten que, a llarg termini, és encara molt poc acurada, **"però el canvi climàtic podria estar jugant en contra dels nostres interessos"**, afegixen. Tot i que l'Observatori no es dedica a la predicció, sinó al recull i anàlisi de dades, i malgrat que la precisió del pronòstic meteorològic ha avançat molt darrerament, Solé i